

Günün Piyasa Haritası

Brent petrolde bir gecede %5'i aşan sıçrama varil fiyatını 95,22 dolara taşıdı ve altı ayı geçen İran çatışmasının fiyatlamaya üzerindeki ağırlığını yeni bir kademeye çıkardı. Hareketin kaynağı, ABD'nin son işlem günü öğleden sonra İran hükümetine ait iki tankeri hedef alması. Ticari gemilere yönelik saldırılara karşı devreye alınan tanker karşılığı tanker yaklaşımının ilk uygulaması olan bu adım, çatışmayı ilk kez doğrudan petrol taşımacılığının içine soktu. Aynı dalgada ABD İran'ın hava savunma sistemlerini, radar altyapısını, mayın döşeme kabiliyetini ve haberleşme hatlarını da vurdu, İran ise körfezdeki ABD üslerine karşılık verdi. Piyasa açısından mesele isabet sayısından çok kapsam. Taşımacılığın yanı sıra bölgesel savunma ve haberleşme altyapısının da hedef alınmış olması, çatışmanın kısa sürede sönümlenmeyeceği ve arz riskinin daha uzun bir döneme yayılacağı ihtimalini fiyatlara taşıdı. Buna karşın akış durmuş değil, son işlem gününde boğazdan geçen gemi sayısı yaklaşık 40 olarak bildirildi. Yatırımcı açısından asıl ayrım burada duruyor. Fiyata giren unsur fiili bir arz kesintisinden çok, taşımacılığın kendisinin hedef haline gelmesiyle yükselen sigorta ve navlun maliyeti ile bu maliyetin ne kadar süreceğine dair belirsizlik. ABD Hazine Bakanı Scott Bessent boru hattı yatırımlarının iki yıl içinde boğazın stratejik ağırlığını ortadan kaldıracığını savundu, ne var ki bu vade bugünün fiyatlamasına girmiyor.

Enerji şokunun makro tarafa geçişi son işlem gününde rakamla belgelendi. Eurostat'ın öncü tahminine göre euro bölgesinde ağustos enflasyonu yıllık %3,3 oldu, hem temmuzdaki %2,9'un hem de %3,2'lik beklentinin üzerine çıktı. Manşeti yukarı taşıyan kalem enerji. Aynı gün ABD'de ISM imalat endeksi 54,6 ile beklentiye aştı ama temmuzdaki 55,6'nın altında kaldı.

Zincirin son halkası tahvil tarafında. ABD 10 yıllık getirisi %4,79'a, 30 yıllık getiri %5,27'ye çıktı ve önceki seansta ana ABD endeksleri %0,71 ile %1,03 arasında değer kaybetti. Sabah saatlerinde Asya'da satış sertleşti, ABD vadeliileri sınırlı ekside seyrediyor. Borsa İstanbul son işlem gününü BIST 100'de %0,73 kayıpla kapatırken BIST 30'un %0,13 yükselmesi, satışın endeksin alt katmanında yoğunlaştığını gösterdi. Bugün ABD'de ADP istihdam verisi ile Fed'in Bej Kitap raporu, yarın ise TÜİK'in ağustos enflasyonu takip edilecek.

Petrolde Altı Haftanın Zirvesi

Brent %5,23 artışla 95,22 dolara, WTI %5,74 artışla 90,68 dolara çıktı ve iki kontrat da altı haftanın en yüksek seviyesine ulaştı. Fiyatlamayı bu denli hızlı hareket ettiren, saldırının kapsamıydı. ABD'nin vurduğu hedefler yalnızca iki tankerle sınırlı kalmadı, İran'ın hava savunma sistemleri, radar altyapısı, mayın döşeme kabiliyeti ve haberleşme hatları da isabet aldı. Piyasa bunu, boğaz çevresindeki askeri sürüşmenin kısa vadede yatışmayacağını bir işareti olarak okudu. Basra Körfezi üretiminin savaş öncesinin yaklaşık üçte ikisi düzeyinde seyrettiği bazı analist hesaplarında paylaşıyor. Enerji ithalatçısı Türkiye açısından bu seviye cari denge ve maliyet enflasyonu üzerinde doğrudan bir baskı unsuru. Bugün ABD'de yayımlanacak haftalık EIA stok verileri, taşımacılık tarafındaki daralmanın fiziki piyasada ne ölçüde karşılık bulduğunu gösterecek ilk gösterge olacak.

Avrupa Merkez Bankası'nın Dar Alanı

Euro bölgesi enflasyonundaki sıçramanın tamamına yakını tek kalemden geliyor. Enerji fiyatlarındaki yıllık artış temmuzdaki %10,3'ten ağustosta %14,3'e çıktı. Buna karşın hizmet enflasyonu %3,3'ten %3,0'a, çekirdek gösterge %2,5'ten %2,4'e indi, gıda ile enerji dışı sanayi malları %1,2'de kaldı. Yani baskı henüz genele yayılmış değil. Bölgede işsizlik oranı temmuzda %6,4'te sabit kalırken imalat PMI nihai değeri 52,7 ile genişleme bölgesinde tutundu. Piyasa buna rağmen 10 Eylül toplantısında mevduat faizinin %2,25'ten %2,50'ye çekilmesini fiyatlıyor, çünkü manşetin üç yılın zirvesine çıkması ikincil etki riskini gündemde tutuyor.

Tahvil Getirilerinde Yukarı Kırılım

ABD 10 yıllık tahvil getirisi %4,79'a, 30 yıllık getiri %5,27'ye ulaştı. Politika faizinin %3,50-3,75 aralığında tutulduğu bir ortamda uzun ucun bu hızda yükselmesi, piyasanın enerji kaynaklı fiyat baskısını geçici görmediğine işaret ediyor. Ek olarak artan enerji maliyetlerine rağmen yapay zeka şirketlerinin alışılmadık ölçekteki yatırımlarla global ekonomik büyümeyi ayakta tutuyor olmasının da uzun vadeli tahvil getirilerindeki yükselişi desteklediği görünüyor. Reel getirilerdeki artış değerli metal tarafını da baskıladı. Ons altın 4.375 dolar bandına geriledi, yurt içinde külçe altının kilogram fiyatı son işlem gününde %1,8 kayıpla 6.735.000 liraya indi.

Motorinde ÖTV Kademesi Başladı

Ağustos boyunca sıfırlanan motorin özel tüketim vergisi kademeli biçimde geri geliyor. Birinci kademe son işlem günü yürürlüğe girdi ve litre başına 3 lira, katma değer vergisiyle birlikte 3,60 lira olarak pompaya yansdı. Ekimde 6 liralık ikinci kademe uygulanacak. Güncel fiyatlar motorin için İstanbul Avrupa yakasında 81,07 lira, Ankara'da 82,19 lira, İzmir'de 82,46 lira düzeyinde. Verginin ağustosta sıfır tutulmuş olması, yarın açıklanacak ağustos enflasyonunda ulaştırma kaleminin katkısını sınırlayan bir unsur. Buna karşın aynı düzenleme eylül ve ekim verilerinde ters yönde çalışacak, üstelik Brent'in 95 dolara çıkmasıyla ithal girdi maliyeti de aynı yöne bakıyor.

İmalat Anketlerinde Ayrışma

İSO Türkiye İmalat PMI ağustosta 48,1'e çıktı. Temmuzdaki 47,7 ve 47,9'luk beklentiyle birlikte değerlendirildiğinde bu, son üç ayın en yüksek değeri anlamına geliyor. Endeks eşğin altında kalmayı sürdürdüğü için sinyal hala daralma yönünde, ne var ki bozulmanın hız kesmesi imalatla dip arayışının sona yaklaştığına dair sınırlı bir işaret veriyor. Karşılaştırma tarafında euro bölgesi imalatı 52,7 ile genişleme bölgesindeydi, ABD'de ISM imalat endeksi ise 54,6 ile güçlü kaldı ama temmuzdaki 55,6'nın altına indi.

Borsa İstanbul'da Endeks İçi Ayrışma

BIST 100 son işlem gününü %0,73 kayıpla 14.229,01 puandan tamamladı, işlem hacmi 195,8 milyar lira oldu. Aynı seansta BIST 30 %0,13 yükseldi. Endekste 61 hisse geriledi, 37 hisse değer kazandı. Sektör tarafında teknoloji %2,08 ve sınai %1,42 ile en sert kayıpları yazarken mali endeks %0,48, hizmetler %0,26 geriledi. Büyük ölçekli hisselerin görece dirençli kalması, satışın seçici seyrettiğine işaret ediyor olabilir.

Asya Seansı Ve Günün Takvimi

Sabah saatlerinde bölge borsalarında satış belirgin. Nikkei 225 %2,63 kayıpla 64.473 puana, Kospi %3,27 düşüşle 6.612 puana indi. Hang Seng %1,05, Şanghay Bileşik %0,77, Avustralya'da ASX 200 %1,17 geriledi. ABD vadeliileri daha sınırlı bir kayıpla işlem görüyor, S&P 500 vadelisi %0,10, Nasdaq vadelisi %0,25 eksi. Volatilite endeksi %9,52 artışla 16,34'e çıkarken dolar endeksi 99,77 ile yatay seyrediyor. Günün takviminde ABD'de ADP özel sektör istihdamı (48 bin artış beklentisi, önceki 44 bin), fabrika siparişleri (%0,7 beklentisi, önceki eksi %0,3), EIA petrol stokları ve Fed'in Bej Kitap raporu var. Kanada Merkez Bankası'nın politika faizini %2,25'te sabit tutması bekleniyor, yurt içinde ise gün veri açısından sakin ve asıl eşik yarın TÜİK'in yayımlayacağı ağustos enflasyonu.

ÖZETLE

Günün belirleyici unsuru enerji. ABD'nin İran'a ait iki tankere ek olarak radar, hava savunma sistemleri, telekomünikasyon hedeflerine saldırı düzenlemesiyle; Brent %5,23 artışla 95,22 dolara, WTI 90,68 dolara çıktı ve iki kontrat da altı haftanın zirvesine ulaştı. Bu şokun makro karşılığı son işlem gününde görüldü, euro bölgesinde ağustos enflasyonu enerji kaleminin %14,3'e sıçramasıyla %3,3'e yükseldi, buna karşın çekirdek ve hizmet göstergelerinin gerilemesi baskının henüz genele yayılmadığını ortaya koydu. Piyasa yine de Avrupa Merkez Bankası'ndan 10 Eylül'de 25 baz puanlık artırım bekliyor. Aynı fiyatlama ABD tahvil getirilerini 10 yılda %4,79'a, 30 yılda %5,27'ye taşıdı ve reel getirilerdeki artış ons altını 4.375 dolar bandına çekti. Yeni Zelanda Merkez Bankası'nın faizi %2,75'e yükseltmesi ve Avustralya büyümesinin beklentiyi aşması, sıkılaşma eğiliminin tek bir bölgeyle sınırlı olmadığını gösterdi.

Yurt içinde İSO imalat PMI ağustosta 48,1 ile son üç ayın en yüksek değerine ulaştı, buna karşın eşğin altında kalmayı sürdürdü. Motorinde ağustosta sıfırlanan özel tüketim vergisinin ilk kademesi son işlem günü pompaya yansıdı ve ikinci kademe ekimde devreye girecek, bu da eylül ve ekim enflasyonunda ulaştırma kalemini yukarı çekecek bir unsur. Borsa İstanbul son işlem gününü BIST 100'de %0,73 kayıpla 14.229,01 puandan kapatırken BIST 30'un yükselmesi endeks içi bir ayrışmaya işaret etti. Asya seansındaki sert satış, ABD vadeliilerindeki sınırlı geri çekilme ve volatilite endeksindeki artış açılışa temkinli bir başlangıca işaret ediyor. Günün yönünü ABD'den gelecek ADP istihdam verisi ile Fed'in Bej Kitap raporu belirleyecek, asıl eşik ise yarın TÜİK'in açıklayacağı ağustos enflasyonu olacak.

Emre Özdemir**Trive Yatırım Araştırma Uzmanı**

RİSK UYARISI:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki şekil ve değerler hazırlandığı tarih itibarıyla mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Trive Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından, karşılığında herhangi bir maddi menfaat temin edilmeksizin, genel anlamda bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bilgiler yatırımcılar tarafından danışmanlık faaliyeti olarak kabul edilmemeli ve yatırım kararlarına esas olarak alınmamalıdır. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. İnternet sitemizdeki her türlü tablo ve grafikler güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır. Sitemizde bulunan iç ve dış piyasalara ait tablo, grafik ve analizlerin doğrulukları tarafımızca garanti edilmemekte ve bilgiler belli bir gelirin sağlanmasına yönelik olarak verilmemektedir.